VIII kadencja

SEJM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka (nr 185)**

z dnia 26 czerwca 2019 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka (nr 185)

26 czerwca 2019 r.

Komisja Sprawiedliwości i Praw Człowieka, obradująca pod przewodnictwem poseł **Małgorzaty Wassermann (PiS)**, zastępcy przewodniczącego Komisji, rozpatrzyła:

– informację Ministra Sprawiedliwości na temat sytuacji kurateli sądowej w Polsce.

W posiedzeniu udział wzięli: **Łukasz Piebiak** podsekretarz stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości wraz ze współpracownikami, **Grzegorz Kozera** przewodniczący Krajowej Rady Kuratorów wraz ze współpracownikami oraz **Antoni Szymański** senator.

W posiedzeniu udział wziął pracownik Kancelarii Sejmu **Daniel Kędzierski** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodnicząca poseł Małgorzata Wassermann (PiS):

Otwieram posiedzenie Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka. Porządek dzisiejszego posiedzenia przewiduje informację ministra sprawiedliwości na temat sytuacji kurateli w Polsce. Szanowni państwo, bardzo serdecznie witam pana Pawła Zwolaka, dyrektora Departamentu Nadzoru Administracyjnego w Ministerstwie Sprawiedliwości. Witam pana Jacka Przyguckiego, zastępcę dyrektora tego departamentu. Witam pana Marka Korczyńskiego, naczelnika wydziału w departamencie. Witam pana Łukasza Burliga, naczelnika wydziału w departamencie. Bardzo serdecznie witam Krajową Radę Kuratorów, reprezentowaną przez pana Grzegorza Kozerę, pana Wadlemara Salińskiego, panią Jolantę Łagodzińską, pana Tomasza Macula, pana Andrzeja Martuszewicza, panią Agnieszkę Przybylską, pana Jacka Bema, pana Henryka Pawelczyka oraz pana Krzysztofa Stasiaka.

Stwierdzam kworum.

Czy są uwagi do porządku dziennego dzisiejszego posiedzenia? Nie ma uwag. Szanowni państwo, czy ktoś z ministerstwa jest gotowy do zabrania głosu w zastępstwie pana ministra Piebiaka, który do nas dotrze, czy czekamy na niego?

Dyrektor Departamentu Nadzoru Administracyjnego w Ministerstwie Sprawiedliwości Paweł Zwolak:

Pani przewodnicząca, jeżeli byłaby taka możliwość, to prosilibyśmy o to, aby poczekać na pana ministra Piebiaka. Chyba że możemy przedstawić ogólne informacje, jeżeli chodzi o kwestię ogólnego stanu Kuratorskiej Służby Sądowej.

Przewodnicząca poseł Małgorzata Wassermann (PiS):

To jest państwa decyzja. Ja dostałam taką informację, że pan minister prosił, żeby ktoś z państwa w jego zastępstwie ten temat zreferował, ale jeżeli chcą państwo czekać, to jeszcze moment poczekamy. Bardzo proszę.

Zastępca dyrektora Departamentu Nadzoru Administracyjnego w MS Jacek Przygucki:

Chciałbym tylko powiedzieć, że rozpatrywanie w Senacie punktu, w którym uczestniczył pan minister Piebiak, zakończyło się pięć minut temu, tak że…

Przewodnicząca poseł Małgorzata Wassermann (PiS):

Być może ktoś go zatrzymał, więc pewnie zaraz będzie.

Zastępca dyrektora Departamentu Nadzoru Administracyjnego w MS Jacek Przygucki:

Być może. W każdym razie rozpatrywanie tego punktu zostało zakończone.

Dyrektor Departamentu Nadzoru Administracyjnego w MS Paweł Zwolak:

Szanowna pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, w związku z tym, że nie możemy w chwili obecnej określić czasu, za jaki pan minister się pojawi, to proponuję, żeby mój kolega zaprezentował krótką informację na temat stanu służby kuratorskiej w Polsce.

Przewodnicząca poseł Małgorzata Wassermann (PiS):

Bardzo proszę.

Naczelnik wydziału w Departamencie Nadzoru Administracyjnego w MS Łukasz Burliga:

Szanowna pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, przedstawiając informację w zakresie funkcjonowania w Polsce Kuratorskiej Służby Sądowej zacznę może od pewnych danych statystycznych. Obecnie Kuratorska Służba Sądowa liczy, stan na dzień dzisiejszy, 5212 osób, a to jest 5211,5 etatów w sądach rejonowych i okręgowych. W tej liczbie są zawarci kuratorzy okręgowi, którzy sprawują nadzór w ramach właściwości sądu okręgowego oraz zastępcy i 121 aplikantów kuratorskich. W sądach rejonowych na ostatni dzień okresu statystycznego 2018 roku funkcjonowały 533 zespoły Kuratorskiej Służby Sądowej, w tym 221 zespołów karnych, 177 zespołów rodzinnych i 155 zespołów połączonych, z czego tylko 12 zespołów było pozbawionych ogólnej i jakiejkolwiek obsługi sekretarskiej. Zgodnie z obowiązującą ustawą ta obsługa sekretarska jest fakultatywna. Dopiero projekt procedowanej ustawy, który jest obecnie w konsultacjach międzyresortowych, wprowadza obligatoryjność obsługi sekretarskiej w zespołach Kuratorskiej Służby Sądowej. Pod różnego rodzaju oddziaływaniami kuratorów sądowych, według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku, pozostaje 549 233 osoby, w tym 245 337 osób w sprawach karnych oraz 303 896 osób w sprawach rodzinnych. Ogólna liczba spraw prowadzonych przez kuratorów zawodowych wynosi ponad 402 tys., w tym 266 672 sprawy prowadzone są przez kuratorów dla dorosłych i 135 364 sprawy prowadzone są przez kuratorów rodzinnych. Kuratorów zawodowych przy obecnym stanie prawnym wspierają kuratorzy społeczni w liczbie 20 327 osób, w tym 8615 osób to są kuratorzy społeczni w sprawach karnych, a 11 712 osób to kuratorzy społeczni w sprawach rodzinnych. Liczba kuratorów społecznych według tendencji z ostatnich lat maleje. Z porównania stanu z 31 grudnia 2015 roku ze stanem z dnia 31 grudnia 2018 roku wynika, że nastąpił spadek liczby kuratorów społecznych o 6178 osób. Liczba spraw prowadzonych przez kuratorów dla dorosłych na przestrzeni wyżej wymienionego okresu w sprawach karnych wykonawczych spadła o 75 tys., czyli o około 22%. Liczba wywiadów przeprowadzonych przez kuratorów dla dorosłych spadła również o około 20% między wyżej wymienionymi okresami. Liczba spraw prowadzonych przez kuratorów rodzinnych spadła o około 14%. Liczba wywiadów przeprowadzonych przez kuratorów rodzinnych w 2015 roku wynosiła 333 184, a w 2018 roku 335 353, a więc jeżeli mowa o wywiadach przeprowadzonych przez kuratorów rodzinnych, to nastąpił wzrost o około 0,65% w przeliczeniu na liczbę kuratorów rodzinnych.

Kwestia wynagrodzeń kuratorów. Między 2009 i 2016 rokiem nie dochodziło do żadnych podwyżek w kuratorskiej służbie sądowej. Między 2016 i 2019 rokiem sukcesywnie z roku na roku następował wzrost wynagrodzeń w grupie zawodowej kuratorów sądowych. Oczywiście nie jest on może w pełni zgodny z oczekiwaniami tej grupy zawodowej, ale jest tendencja wzrostowa w tym zakresie.

Bezpieczeństwo funkcjonowania Kuratorskiej Służby Sądowej. Na przestrzeni ostatnich lat i miesięcy obszar bezpieczeństwa pracy kuratorów sądowych jest w stałym zainteresowaniu Ministerstwa Sprawiedliwości. W 2016 roku na zlecenie ministra sprawiedliwości Instytut Wymiaru Sprawiedliwości przeprowadził badanie w całym kraju w zakresie bezpieczeństwa pracy kuratorów sądowych. Ukazał się z tych badań raport i publikacja książkowa. Ponadto zgodnie z zarządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 lipca 2015 r. zostało utworzone Centrum Zarządzania Kryzysowego w Ministerstwie Sprawiedliwości, które na bieżąco monitoruje zdarzenia kryzysowe, wpływające na bezpieczeństwo funkcjonowania sądów, a w tym przypadki czynnej napaści na kuratorów sądowych. Współpraca Departamentu Nadzoru Administracyjnego z Centrum Zarzą-

dzania Kryzysowego polega na tym, że kiedy wpłynie taki raport bezpośrednio z sądu do ministerstwa, do Centrum Zarządzania Kryzysowego, to jest przekazywany w tym zakresie do Departamentu Nadzoru Administracyjnego. Departament poprzez właściwą komórkę podejmuje szereg różnego typu działań, kierując pisma do prezesa sądu apelacyjnego czy prezesa sądu okręgowego celem zainicjowania udzielenia pomocy czy wsparcia kuratorowi, który uległ atakom bądź agresji. Ponadto 3 czerwca 2019 roku pan minister, podsekretarz stanu, Łukasz Piebiak wydał rekomendację dla wszystkich prezesów sądów okręgowych i prezesów sądów rejonowych, w których zawarł zalecenia odnośnie do podejmowania działań służących poprawie bezpieczeństwa pracy kuratorów sądowych i działań profilaktycznych, ale też działań zmierzających do konkretnych reakcji na zdarzenia.

W stałym obszarze zainteresowań ministra sprawiedliwości jest rozwój ośrodków kuratorskich, który jest też wpisany do strategii Kapitał Ludzki, gdzie jest plan tworzenia nowych ośrodków kuratorskich i w tym zakresie podejmowanych jest szereg różnego typu działań. W tym roku minister sprawiedliwości odznaczył 70 kuratorów; 50 kuratorów Brązowym Medalem Ministra Sprawiedliwości podczas obchodów stulecia Kuratorskiej Służby Sądowej w Poznaniu i 20 osób w związku z dniem kuratora, który przypada na dzień 25 czerwca. Obchody odbyły się w Ministerstwie Sprawiedliwości.

Przewodnicząca poseł Małgorzata Wassermann (PiS):

Dziękuję bardzo. Szanowni państwo, otwieram dyskusję. Czy ktoś z państwa chciałby zabrać głos? Bardzo proszę, pani poseł.

Poseł Zofia Czernow (PO-KO):

Mam krótkie pytanie. Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, ponieważ my nie dostaliśmy tych materiałów na piśmie, a szkoda, bo tak rzucone liczby uciekają i trudno jest się później do nich odnieść, a przynajmniej dokonać jakiejś analizy, prosiłabym, żeby te materiały były też na piśmie.

Nie zrozumiałam też z tej wypowiedzi, jaka jest sytuacja, jeżeli chodzi o kuratorów zawodowych, bo to, że liczba kuratorów społecznych maleje i to dosyć gwałtownie, to mam zanotowane, a jak jest z kuratorami zawodowymi? Proszę powiedzieć, jaka jest statystyka, jeżeli chodzi o tę liczbę. Dziękuję.

Naczelnik wydziału w Departamencie Nadzoru Administracyjnego w MS Łukasz Burliga:

Stan służby kuratorskiej, jeżeli chodzi o kuratorów zawodowych, nie uległ żadnej zmianie na przestrzeni ostatnich lat. To znaczy, że ani nie ubyło, ani nie przybyło etatów w tej grupie zawodowej. Stan liczbowy jest taki, że jest to grupa licząca 5211,5 etatów. Jeżeli chodzi o liczbę osób, to jest to 5212 osób pełniących funkcję zawodowych kuratorów sądowych w Polsce. Tyle jest też etatów kurateli zawodowej. To jest ta sama liczba. Etaty nie są ani wygaszane, ani nie są przydzielane. W związku z pewnymi dysproporcjami i obciążeniami, które ukazywały się w zakresie pracy kuratorów sądowych pomiędzy poszczególnymi okręgami sądowymi, na przestrzeni lutego i marca 2019 roku pan minister podjął decyzję w sprawie relokacji niektórych etatów w związku z przejściem na emeryturę w konkretnych okręgach. W ministerstwie dokonywana jest analiza statystyczna i te etaty są przydzielane do konkretnych, najbardziej obciążonych okręgów, w celu wyrównania dysproporcji w zakresie obciążenia pracą kuratorów sądowych.

Przewodnicząca poseł Małgorzata Wassermann (PiS):

Dziękuję bardzo. Czy ktoś z państwa chciałby jeszcze zabrać głos? Bardzo proszę.

Poseł Katarzyna Osos (PO-KO):

Dziękuję. Ja mam następujące pytanie. Etaty się nie zmieniają, a zadań i obowiązków dla kuratorów cały czas przybywa? Druga kwestia. Mówił pan, że tutaj następuje stopniowy wzrost wynagrodzeń. O jakich kwotach tu mówimy? W jakiej wysokości jest to wzrost? Czy mógłby pan podać mniej więcej jakąś średnią kwotę brutto i jak to się ma do dodatku terenowego? Czy tutaj też mogą kuratorzy liczyć na podwyżkę? Czy są takie plany i czy następuje taka podwyżka? Dziękuję.

Naczelnik wydziału w Departamencie Nadzoru Administracyjnego w MS Łukasz Burliga:

Wzrost wynagrodzeń w kuratorskiej służbie sądowej związany jest z dwoma czynnikami: z kwotą bazową i mnożnikami. Jest też związany ze stopniem służbowym, jaki posiada kurator sądowy, ponieważ wynagrodzenia są równorzędne na konkretnym stopniu służbowym. Na dzień dzisiejszy kurator specjalista otrzymuje wynagrodzenie zasadnicze na poziomie 4811,52 złotych brutto, oczywiście bez dodatku terenowego i bez dodatku stażowego, czyli tak zwanej wysługi lat. Starszy kurator zawodowy to kwota 4236,44 złotych. Kurator zawodowy to 3661,36 złotych. Aplikant kuratorski otrzymuje 2242,82 złote.

Przewodnicząca poseł Małgorzata Wassermann (PiS):

Dziękuję. Kto z państwa jeszcze?

Poseł Katarzyna Osos (PO-KO):

W jakich kwotach brutto są podwyżki? Bo mówi pan, że od 2016 roku następuje wzrost wynagrodzeń, ale o jakiej kwocie tutaj mówimy?

Naczelnik wydziału w Departamencie Nadzoru Administracyjnego w MS Łukasz Burliga:

Między 2009 a 2016 rokiem kwota bazowa dla zawodowych kuratorów sądowych, tak jak już wspomniałem, nie była zmieniana i wynosiła 1873,84 zł. Mimo, że kwota bazowa dla kuratorów sądowych w powyższym okresie nie ulegała zmianie, to dzięki podjętym działaniom przez ministra sprawiedliwości, zmierzającym do poprawy sytuacji płacowej pracowników sądownictwa w ogóle, w ustawie budżetowej na 2016 rok zostały zabezpieczone środki na zwiększenie wydatków na wynagrodzenie w grupie kuratorów zawodowych o 5,5%, co pozwoliło na sfinansowanie rocznych skutków podwyższenia w wysokości mnożników kwoty bazowej dla poszczególnych stopni służbowych kuratorów oraz aplikantów kuratorskich. Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 22 grudnia 2015 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie wynagrodzeń kuratorów zawodowych i aplikantów kuratorskich mnożniki kwoty bazowej w przypadku kuratorów zawodowych, starszych kuratorów zawodowych i kuratorów specjalistów wzrosły o jednakową wartość o 0,14, a w przypadku aplikantów kuratorskich wzrost wyniósł 0,16. W związku z podjętą przez rząd decyzją o zwiększeniu funduszy wynagrodzeń o 1,3% w stosunku do ustawy budżetowej na rok 2016, w ustawie budżetowej na rok 2017 w części 15 – Sądy powszechne zostały zaplanowane dodatkowe środki na wynagrodzenia osobowe dla kuratorów zawodowych, co pozwoliło na podwyższenie w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 września 2017 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie wynagrodzeń kuratorów zawodowych i aplikantów kuratorskich wysokości mnożników kwoty bazowej dla poszczególnych stopni służbowych kuratorów zawodowych oraz aplikantów kuratorskich o jednakową wartość 0,3%. Przyjęty w ustawie budżetowej na rok 2018 z dnia 11 stycznia 2018 r. średnioroczny wskaźnik wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej wynosił 100%, jednak ponownie dzięki staraniom ministra sprawiedliwości wydatki na wynagrodzenia dla pracowników sądów, w tym kuratorów, wzrosły o 2%. W wyniku rozporządzenia Rady Ministrów z 3 grudnia 2018 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie wynagrodzeń kuratorów zawodowych i aplikantów kuratorskich mnożniki kwoty bazowej dla kuratorów zawodowych, starszych kuratorów zawodowych, specjalistów oraz aplikantów kuratorskich wzrosły o jednakową wartość 0,04%. Ustawa budżetowa na rok 2019 przewidywała wzrost wynagrodzeń w całej państwowej sferze budżetowej na poziomie 2,3%. Jednak dzięki dodatkowym działaniom podjętym przez ministra sprawiedliwości w sądownictwie powszechnym możliwe było zwiększenie środków na wzrost wynagrodzeń na poziomie 5%. W ramach zaplanowanych środków na rok 2019 minister sprawiedliwości podjął decyzję o dokonaniu (z uwzględnień postanowień porozumienia ministra sprawiedliwości ze związkami zawodowymi z dnia 18 grudnia 2018 roku) podwyższenia wynagrodzeń kuratorów zawodowych o 200 zł brutto analogicznie jak we wszystkich innych grupach zawodowych sądownictwa i prokuratury objętych porozumieniem. W przypadku kuratorów zawodowych realizacja decyzji następuje przez wzrost kwoty bazowej o 2,3% oraz dodatkowo poprzez podwyższenie mnożników kwoty bazowej określonych w rozporządzeniu ministra z dnia 23 grudnia 2002 roku. Ta podwyżka jest dopiero procedowana w związku z tym, że wzrost wynagrodzeń w gru-

pie kuratorów zawodowych następuje rozporządzeniem Rady Ministrów, więc ona podlega obecnie procesowi legislacyjnemu.

Ponadto należy wspomnieć o tym, że w tym roku udało się wygenerować dodatkowe środki w kwocie około 6000 tys. złotych, które zostały przeznaczone na deficyt w grupie kuratorów zawodowych, na deficyt spowodowany poprzez przeszeregowanie na stopniach awansowych. W ramach tej kwoty zrealizowano 724 awanse w grupie zawodowej kuratorów sądowych, gdzie z analiz wydziału wynikało, że w ubiegłym roku około 1300 osób oczekiwało na przeszeregowanie. Można powiedzieć, że ponad połowa potrzeb w tym zakresie została zaspokojona. Te awanse są już rozdysponowane, są przyznane, środki te są już przeznaczone w ramach tych awansów. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Małgorzata Wassermann (PiS):

Dziękuję bardzo. Bardzo proszę.

Poseł Janusz Sanocki (niez.):

Użył pan sformułowania, że udało się wygenerować. Co to znaczy? Co znaczy słowo – wygenerować? Chciałbym dokładniej w tym kontekście się dowiedzieć.

Naczelnik wydziału w Departamencie Nadzoru Administracyjnego w MS Łukasz Burliga:

W wyniku pewnych oszczędności została zgromadzona kwota około 6000 tys. zł.

Poseł Janusz Sanocki (niez.):

Oszczędzić, tak?

Naczelnik wydziału w Departamencie Nadzoru Administracyjnego w MS Łukasz Burliga:

Udało się zgromadzić takie środki wraz…

Poseł Janusz Sanocki (niez.):

Ale skąd udało się zgromadzić? Z jakichś akcji…

Naczelnik wydziału w Departamencie Nadzoru Administracyjnego w MS Łukasz Burliga:

No, ministerstwo…

Zastępca dyrektora Departamentu Nadzoru Administracyjnego w MS Jacek Przygucki:

Dotyczyły one, panie pośle, zaoszczędzonych kwot na realizację zadań.

Poseł Janusz Sanocki (niez.):

Zaoszczędzonych?

Zastępca dyrektora Departamentu Nadzoru Administracyjnego w MS Jacek Przygucki:

Tak, zaoszczędzonych. I one mogły być przeznaczone zarówno na ten cel, jak i na inne. Kierownictwo resortu uznało, że priorytetowym jest właśnie ten cel i zapewnienie awansów kuratorom.

Przewodnicząca poseł Małgorzata Wassermann (PiS):

Bardzo proszę.

Przewodniczący Krajowej Rady Kuratorów Grzegorz Kozera:

Szanowna pani przewodnicząca, szanowne panie posłanki, panowie posłowie, Wysoka Komisjo, Grzegorze Kozera, przewodniczący Krajowej Rady Kuratorów. Przede wszystkim chciałbym serdecznie podziękować za organizację dzisiejszego posiedzenia i możliwość udziału w nim przedstawicieli środowiska kuratorskiego. Skoro jesteśmy przy kwestii wynagrodzeń, to pozwolę sobie tak na bieżąco odnieść się do kilku tez, które na tej sali zostały wygłoszone.

Oczywiście jesteśmy bardzo wdzięczni Ministerstwu Sprawiedliwości za rozwiązanie problemu awansowego w znacznej mierze w grupie kuratorów sądowych dzięki dużej puli środków na awanse, która w tym roku zasiliła służbę kuratorską. Jest jednak w tym garnku miodu łyżka dziegciu, ponieważ te środki zostały zaoszczędzone na kwotach przeznaczonych wstępnie na podwyżkę wynagrodzeń w grupie kuratorów zawodowych. Dlatego nasza sytuacja finansowa z roku na rok jest coraz gorsza. Pozwolę sobie tylko przytoczyć, że na przestrzeni lat 2016–2019 wzrost wynagrodzeń w grupie kuratorów sądowych łącznie z tego roczną podwyżką zakładaną na poziomie 200 zł brutto wyniósł

około 600 zł brutto. To jest taka kwota, która w tegorocznym budżecie jednorazowo została zagwarantowana na jeden etat pracowników służby więziennej, gdzie kuratorzy sądowi wykonują bardzo porównywalne zadania w środowisku podopiecznych, nie mając zapewnionej takiej ochrony, jaką mają zapewnioną funkcjonariusze służby więziennej i będąc narażonymi na różnego rodzaju niebezpieczeństwa.

Przy okazji kwestii związanych z bezpieczeństwem chciałbym także odnieść się do tego, że jest już przygotowany projekt ustawy o Kuratorskiej Służbie Sądowej. Szanowni państwo, ten projekt ustawy wzbudza bardzo duże zaniepokojenie w środowisku kuratorskim, ponieważ my na przestrzeni tych lat, kiedy obowiązuje ustawa o kuratorach sądowych, od 2001 roku widzimy takie obszary, w których powinna być ona poprawiona. Widzimy takie obszary, w których ta ustawa powinna ulec zmianie, natomiast nie jest to materia aż tak rozległa, żeby wymagała opracowania nowej ustawy i dokonywania tak bardzo głębokich zmian. Chcielibyśmy przede wszystkim zwrócić uwagę, że ten projekt ustawy diametralnie odwraca i ustrój Kuratorskiej Służby Sądowej, i jej strukturę. Wprowadza bardzo radykalne rozwiązania. Niewspółmierne i do usytuowania służby i do jej pewnych realiów ekonomicznych, jak również do tego, w jakich warunkach ta służba funkcjonuje. My złożyliśmy panu ministrowi bardzo obszerny zakres uwag do projektowanej ustawy i mamy nadzieję, że Ministerstwo Sprawiedliwości zechce się pochylić nad tymi rozwiązaniami również w kontekście zapewnienia bezpieczeństwa pracy kuratorom sądowym, których to rozwiązań akurat w tym projekcie niestety zabrakło. Dziękuję.

Chciałbym tylko dodać, że przy kwestii wynagrodzeń istotne jest wzięcie pod uwagę, że kuratorzy są jedyną w wymiarze sprawiedliwości i jedyną w Polsce grupą zawodową, która koszty wykonywanej pracy w terenie ponosi z własnych wynagrodzeń. My po prostu dodatek terenowy mamy opodatkowany, ozusowany na zasadach ogólnych i z niego pokrywamy wszystkie koszty, jakie ponosimy w związku z pracą w terenie, a ta projektowana ustawa wprowadza dodatkowe regulacje, które mają nasze wynagrodzenia jeszcze realnie obniżyć, bo ten dodatek terenowy miałby być naliczany proporcjonalnie. Dziękuję uprzejmie.

Przewodnicząca poseł Małgorzata Wassermann (PiS):

Dziękuję bardzo. Witam pana ministra bardzo serdecznie. Panie ministrze, doszło tutaj już do zreferowania stanu i rozpoczęliśmy dyskusję. Czy pan minister chciałby ewentualnie…

Podsekretarz stanu w MS Łukasz Piebiak:

Bardzo dziękuję. Państwo przewodniczący, Wysoka Komisjo, szanowni państwo, w tym Krajowa Rado Kuratorów, ustawowy reprezentant środowiska kuratorskiego, czyli Krajowa Rada Kuratorów doskonale zdaje sobie sprawę z tego, że jesteśmy otwarci na rozmowy. Co do kurateli w ogólności i co do projektu ustawy, do którego się pan przewodniczący przed chwilą odnosił w szczególności. Jeżeli chodzi o to, żeby oficjalnie na forum Komisji wiceminister potwierdził, że tak, że będziemy rozmawiać i że jesteśmy otwarci na modyfikacje projektu, to tak. Mówię to publicznie i będziemy się tego trzymać. Oczywiście co się znajdzie w ostatecznym przedłożeniu, to za wcześnie jest mówić, bo nie jesteście państwo jedynymi, których interesuje sytuacja kurateli sądowej. Są jeszcze inne podmioty, które się wypowiadają, są także inne ministerstwa, toczą się konsultacje. Jesteśmy na takim etapie, gdzie i wewnątrz administracji rządowej, i na zewnątrz wpływają stanowiska. My je analizujemy. Dzisiaj jeszcze dwa dostałem. Ustawa dotycząca kuratelskiej służby budzi duże zainteresowanie zarówno wewnątrz administracji rządowej, jak i na zewnątrz i naturalne zainteresowanie Krajowej Rady Kuratorów.

Myślę, że to posiedzenie nie służy temu, żeby bardzo konkretnie odnosić się, zwłaszcza że nie byłoby to teraz odpowiedzialne, do konkretnych propozycji, które są zawarte w piśmie Krajowej Rady Kuratorów z 21 czerwca 2019 roku, bo po to jest konferencja uzgodnieniowa i po to są spotkania. Niedawno było święto kurateli w Ministerstwie Sprawiedliwości i wtedy też to mówiłem. Nie tylko w obecności państwa prezydium, ale również przedstawicieli środowiska z całej Polski, że będzie spotkanie, kiedy zapoznamy się ze wszystkimi stanowiskami tych podmiotów, które zechcą przedłożyć swoje stanowiska i będziemy starali się znaleźć kompromisowe rozwiązania takie, które będą

w zgodzie z celem ustawy, a cel ustawy jest taki, żeby uporządkować sytuację kurateli, bo ta ustawa, która dzisiaj obowiązuje, pozostawia wiele do życzenia. Tutaj jesteśmy chyba zgodni także z Krajową Radą Kuratorów, że ona nie jest idealna i wymaga poprawienia. Ta ustawa w wielu fragmentach już teraz wychodzi naprzeciw postulatom środowiska kuratorskiego.

Rozumiem poetykę tych konsultacji, jak również rozmów na forum Komisji, gdzie raczej skupiamy się na rzeczach, które nas różnią, bo chodzi o to, żeby się spróbować przekonać czy podnieść rzeczy, które chcielibyśmy zmienić, a nie na rzeczach, które nas łączą, a które przecież też w tej ustawie się znajdują. W szczególności postulat dotyczący wzmocnienia bezpieczeństwa pracy kuratorów sądowych. To, o czym pan przewodniczący przed chwilą mówił, jest postulatem nam bliskim i jesteśmy otwarci na tę propozycję art. 28a wedle państwa przedłożenia. Jesteśmy otwarci na te kwestie, które państwo podnosicie, a które dotyczą uregulowania funkcjonowania kurateli w obszarze rodzinnym. Myślę, że tutaj jest wiele punktów wspólnych. Wbrew temu, co może wynikać z pobieżnej lektury pisma, to przedłożenie już pewne postanowienia zawiera. Być może można to jeszcze uzupełnić i jesteśmy na to gotowi, ale niestety, żeby nie było tak, że nie wiemy, o czym mówimy. Mamy bardzo obszerne pismo od państwa z 21 czerwca 2019 roku, w którym sygnalizujecie, że należałoby jeszcze te kwestie doregulować. Nie znalazło się lub w zbyt małym zakresie znalazły się te kwestie w przedłożeniu, ale nie ma żadnych propozycji. Są propozycje dotyczące statusu członków państwa organu – Krajowej Rady Kuratorów, pana przewodniczącego, całego zarządu. To jest, ale rozmawialiśmy o tym pod koniec ubiegłego roku. Między Bożym Narodzeniem a Sylwestrem było takie spotkanie i już tam pojawiały się postulaty, że trzeba by doregulować kwestię kontaktów, bo ona wywołuje dużo wątpliwości. Ile minęło? Pół roku minęło, mamy końcówkę czerwca i nadal poza hasłem „trzeba doregulować”, „trzeba coś zrobić”, nic więcej nie ma. Za to są przepisy dotyczące statusu członków Krajowej Rady Kuratorów, niewątpliwie ważne, ale chyba nie ważniejsze od tego, jak kurator ma postępować, jeżeli chodzi o wykonywanie orzeczeń sądu rodzinnego. Jesteśmy otwarci na rozmowy, pełni dobrej woli. Nie jest tak, że ignorujemy Krajową Radę Kuratorów, dostrzegamy ją.

To jest nowa ustawa. Macie państwo de facto unikalną pozycję w systemie wymiaru sprawiedliwości, bo macie samorząd kuratorski precyzyjnie określony na poziomie ustawowym, czego w wypadku wielu innych służb w obszarze wymiaru sprawiedliwości nie ma. Proszę zauważyć, że nowa ustawa nie musiałaby tego rozwiązania utrzymywać, a jednak je utrzymuje i to też jest dowód na dobrą wolę Ministerstwa Sprawiedliwości i chęć rozmawiania ze środowiskiem kuratorskim, także tym kanałem, jako jednym z podstawowych kanałów rozmów ze środowiskiem kuratorskim. Są przecież także inne kanały. Przecież związki zawodowe skupiają kuratorów sądowych i nie zawsze mają to samo zdanie, które ma Krajowa Rada Kuratorów. Nie ma powodu, żeby ich nie słuchać. Są kuratorzy, którzy z różnych przyczyn ani w strukturze związkowej, ani samorządowej Krajowej Rady Kuratorów nie chcą się wypowiadać, a też mają dobre pomysły, coś do powiedzenia i ich też będziemy słuchać. Jesteśmy otwarci na dialog i dyskusję.

Przygotowaliśmy ustawę z pełną świadomością tego, że nie wszystko będzie się w niej podobać, ale nie od tego jest rząd, żeby się wszystkim podobać i unikać podejmowania ambitnych zamierzeń. Uważam, że nowa ustawa to zamierzenie ambitne, ale niezbędne. W środowisku kuratorskim niestety, i nie jest to absolutnie przytyk do kuratorów tylko do dzisiejszego stanu prawnego, nie funkcjonuje odpowiedzialność dyscyplinarna. Jest ona w dniu dzisiejszym tak uregulowana, że właściwie, czego by nie zrobił kurator, chyba że ordynarnie naruszy Kodeks karny, pozostaje bezkarny. Przedawnienie jest tak krótkie, że w istocie, jeżeli tylko kurator chce uniknąć odpowiedzialności, to jej unika. Nie poważyłbym się na powiedzenie, że w kurateli jest jakiś większy problem niż wśród sędziów, prokuratorów albo zawodów powiązanych z wymiarem sprawiedliwości, adwokatów czy radców prawnych, ale wszędzie w tych środowiskach są postawy naganne i wszędzie są postawy nieakceptowalne. Jedyną grupą zawodową, która de facto nie ponosi odpowiedzialności dyscyplinarnej, są kuratorzy sądowi. Chwała państwu, jako Krajowej Radzie Kuratorów, że nie negujecie tej rzeczywistości. Takie są fakty i państwo też niejednokrotnie zwracacie uwagę na naganne postawy czarnych owiec w szeregach

kuratorskich. Nie może być tak, że represja dyscyplinarna, jeżeli zasłużona, to dotyka sędziów, prokuratorów, adwokatów, radców prawnych, komorników, notariuszy, a kuratorów nie dotyka, bo gdzieś tam ktoś kiedyś tak zaplanował ten system, żeby właściwie byli oni bezkarni. Zainteresowanie społeczne waszą ciężką i trudną służbą jest duże i błędy się zdarzają, ale za błędy trzeba ponosić odpowiedzialność.

To była jedna z przyczyn, dla których myśmy zdecydowali się rozpocząć prace i w pewnych fragmentach wzmocnić nadzór nad kuratelą i nad prawidłowym wykonywaniem obowiązków, bo każdy z nas ponosi odpowiedzialność za swoje działania. Można by podać więcej przykładów, dla których ta dzisiejsza ustawa wymaga pewnych korekt, ale myślę, że akurat w tym miejscu wszyscy doskonale sobie z tego zdają sprawę i to nie jest między nami dyskusyjne. Dyskusyjne mogą być szczegóły, a o tym będziemy dyskutować, o czym mogę Wysoką Komisję zapewnić. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Małgorzata Wassermann (PiS):

Dziękuję bardzo. Czy jeszcze ktoś z państwa chciałby zabrać głos? Proszę państwa, zamykam dyskusję.

Senator Antoni Szymański:

Jeśli można…

Przewodnicząca poseł Małgorzata Wassermann (PiS):

Bardzo proszę.

Senator Antoni Szymański:

Pani przewodnicząca, szanowni państwo, chciałbym w tym momencie powiedzieć to, co być może nie jest znane wszystkim uczestnikom dzisiejszego posiedzenia, mianowicie, że Komisja Rodziny, Polityki Senioralnej i Społecznej, którą reprezentuję jako jej wiceprzewodniczący, trzy miesiące temu podejmowała problem kurateli. Rozważaliśmy problem kurateli wielostronnie, ale w wyniku dyskusji i materiałów, które otrzymaliśmy, wysłuchania przedstawicieli Krajowej Rady Kuratorów, ale również Ministerstwa Sprawiedliwości, doszliśmy do wniosku, że należy zaproponować Senatowi specjalną uchwałę, która związana jest ze stuleciem służby kuratorskiej. Obchodzimy tę rocznicę w tym roku i taka uchwała, w której przedstawiono zarówno historię kurateli, jak również jej obecne zadania, rozwiązania, które są w tej chwili stosowane... Kuratela opiera się na takich zasadach, które są bardzo nowoczesne we współczesnym świecie, mogą być przykładem dla różnych krajów. Mówię to na tej podstawie, że wiele krajów, również europejskich sięga po nasze doświadczenia i próbuje aplikować te rozwiązania u siebie. Senat rozważał tę uchwałę, dziękował wszystkim kuratorom, którzy przewinęli się przez służbę kuratorską w ciągu tych stu lat, najpierw jako opiekunowie sądowi, potem dopiero nazywani kuratorami, ale całej tej rzeszy zarówno kuratorów zawodowych, jak i kuratorów społecznych i taką uchwałę podjął jednogłośnie bodajże pięć albo sześć tygodni temu. Myślę, że ważne, żeby Komisja również o tym wiedziała. Podczas debaty na posiedzeniu Komisji i tej debaty, która przewijała się wokół kurateli, podkreślono to, że jest to zawód niezmiernie ważny. Trudno sobie wyobrazić dzisiejsze funkcjonowanie wydziałów rodzinnych albo wydziałów karnych bez współpracy z kuratorami. Trudno nie pamiętać, że w dniu dzisiejszym, kiedy my tutaj rozmawiamy, tysiące kuratorów zawodowych i społecznych będzie w terenie, rodzinach i środowiskach trudnych i będzie pracowało po to, żeby resocjalizować, wspierać, pomagać i żeby poprawiać sytuację podopiecznych.

To jest bardzo ważna praca, która ma dobrze opracowaną metodologię, czego nie można powiedzieć o wszystkich zawodach pomocowych, na przykład w porównaniu z asystentami rodzinnymi, który to zawód pojawia się w ostatnich latach i sięga liczbą niemalże wszystkich kuratorów zawodowych. Nie ma tak wypracowanej metodologii i sposobów działania przy równoczesnym rozmiarze obciążenia, jakie mają kuratorzy. Mówię o tym dlatego, żeby porównywać z różnymi służbami, które są bardzo podobne i tworzą się w tej chwili. Z jednej strony chciałbym moją wypowiedzią jeszcze raz docenić pracę kuratorów i podkreślić to, że ze względu na wagę wykonywanych działań ważnym jest, żeby w racjonalny sposób dbać o status tej służby, by mogła ona rzeczywiście

spełniać swoje zadania jak najlepiej. Mam nadzieję, że to również będzie przyświecało tym zmianom, o których pan minister mówił. Muszę powiedzieć, że zawsze trochę obawiam się rewolucyjnych zmian i jestem za bardzo ewolucyjnymi zmianami, za spokojną zmianą, bardzo mocno uzasadnioną, szczególnie w tego rodzaju pracach, szczególnie mając na uwadze, że rzeczywiście mamy dość dużo problemów związanych z problematyką rodzinną, na przykład nie spada liczba dzieci w placówkach czy w pieczy zastępczej, co jest głęboko niepokojące i co musimy rozważać.

Kończąc, chciałbym raz jeszcze w tym gronie podziękować za rolę samorządu kuratorskiego, który przez te osiemnaście lat sprawdził się i rzeczywiście dostrzega rozmaite mankamenty tej służby. Jest krytyczny i samokrytyczny, co jest ogromnie ważne. Być krytycznym wobec różnych historii, które mają w ramach tego zawodu, ale jednocześnie dbać o to, i myślę tu o samorządzie, myślę o kuratorach okręgowych, żeby na jak najlepszym poziomie wypełniać zadania kuratorskie. Dziękuję za uwagę.

Przewodnicząca poseł Małgorzata Wassermann (PiS):

Dziękuję bardzo. Ktoś z państwa jeszcze? Bardzo proszę.

Przewodniczący Krajowej Rady Kuratorów Grzegorz Kozera:

Ja tak troszeczkę ad vocem do wypowiedzi pana ministra. Bardzo dziękuję, panie ministrze, za te deklaracje odnośnie do możliwości dalszych uzgodnień co do ostatecznego kształtu projektu. Skoryguję tylko w dwóch kwestiach. Roboczo materiały dotyczące uregulowań w zakresie postępowania rodzinnego Krajowa Rada Kuratorów przekazała po grudniowym spotkaniu. My nie odnieśliśmy się do tych, które są w tym projekcie, ponieważ zbyt mało czasu pozostało nam na odniesienie się do spraw rodzinnych. Zrobiliśmy po prostu całą kwestię ustrojową. Pragnę przypomnieć, że Krajowa Rada Kuratorów miała na to czternaście dni, z czego trzy dni wypadały ze względu na posiedzenie Krajowej Rady Kuratorów, jeden dzień świąteczny Boże Ciało, więc z czternastu zrobiło się dziesięć i okazało się, że niestety tych czterech zabrakło na odniesienie się, takie odpowiedzialne, w kwestiach rodzinnych.

Jeżeli chodzi o postępowanie dyscyplinarne, to my dostrzegamy mankamenty, które funkcjonują w obecnych rozwiązaniach, natomiast teza, że kuratorzy są bezkarni, jest tezą zbyt daleko idącą, panie ministrze, gdyż świadczy o tym i liczba postępowań dyscyplinarnych, i liczba tych postępowań, które zakończyły się również wydaleniem kuratorów ze służby kuratorskiej. Myślę, że jest to kolejny obszar do rozmów, bo te rozwiązania w przedłożonym projekcie tak wydłużają okres przedawnienia, że jest on dłuższy niż w przypadku przestępstw, więc być może będzie o czym rozmawiać. Bardzo dziękuję.

Przewodnicząca poseł Małgorzata Wassermann (PiS):

Dziękuję bardzo. Bardzo proszę.

Poseł Barbara Chrobak (Kukiz15):

Dziękuję. Pani przewodnicząca, panie ministrze, szanowni goście, ja również chciałabym podziękować za tę służbę kuratorską. Byłam kiedyś kuratorem społecznym, więc wiem, na czym polega ta praca. Jest to niezwykle często narażenie życia i zdrowia. Niemniej jednak, jako przewodnicząca zespołu Dobro Dziecka – Cel Najwyższy chciałabym zwrócić uwagę na to, żebyśmy nie oglądali w Internecie filmików, jakie niejednokrotnie mają miejsce, kiedy kurator uczestniczy w odbiorze dziecka i dziecko jest narażone na bardzo duży stres. Jest to niezwykle ważna praca, odpowiedzialna, ale w takich czynnościach powinny uczestniczyć osoby, które mają bardzo dużo empatii. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Małgorzata Wassermann (PiS):

Dziękuję bardzo. Bardzo proszę.

Delegat Krajowej Rady Kuratorów z Okręgu Zielonogórskiego Jacek Bem:

Jacek Bem, delegat Krajowej Rady Kuratorów. Chciałbym tu tylko odpowiedzieć na pytanie pani poseł Katarzyny Osos, ponieważ zapytała ona, jak wygląda dodatek terenowy. On jest obliczany z tak zwanej kwoty bazowej, którą ustala się w budżecie i to jest 50% kwoty bazowej. Od 2009 roku do 2019 roku ta kwota w 2019 roku urosła po raz pierwszy o sumę dokładnie 21zł 55gr. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Małgorzata Wassermann (PiS):

Dziękuję bardzo. Ktoś jeszcze z państwa chciałby zabrać głos? Bardzo proszę.

Podsekretarz stanu w MS Łukasz Piebiak:

Pani przewodnicząca, tylko jednym zdaniem ad vocem do ad vocem pana przewodniczącego. Przepisy dotyczące odpowiedzialności dyscyplinarnej zaproponowane w projekcie kuratorów nie zostały wymyślone ot tak sobie. Przepisaliśmy z niezbędną korektą z odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów. O szczegółach oczywiście możemy dyskutować, ale w związku z tym nie widzimy specjalnego powodu, żeby w inny sposób, także w zakresie przedawnienia przewinień dyscyplinarnych, traktować sędziów i prokuratorów, a inaczej kuratorów. Wszystkie te zawody, wszystkie te służby zajmują się człowiekiem, zajmują się bardzo trudną i odpowiedzialną dziedziną i podczas czy przy okazji wykonywania czynności zawodowych można skrzywdzić człowieka. Można popełnić błąd, za który powinno się ponieść odpowiedzialność, więc nie wiem, czy jakieś sztuczne skracanie okresu przedawnień jest właściwym kierunkiem. Nie zamierzamy ich broń Boże wydłużać. Zachowajmy jakąś proporcję. To wszystko to są służby wymiaru sprawiedliwości i niech będą traktowane tak samo. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Małgorzata Wassermann (PiS):

Dziękuję bardzo. Szanowni państwo, zamykam dyskusję. Stwierdzam, że Komisja zapoznała się z informacją ministra sprawiedliwości na temat kurateli sądowej w Polsce. Bardzo serdecznie wszystkim państwu dziękuję.

Zamykam posiedzenie Komisji.